

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO
O RAČUNOVODSKIH IZKAZIH IN PRAVILNOSTI POSLOVANJA
ZAVODA ZA FARMACIJO IN ZA PREIZKUŠANJE ZDRAVIL LJUBLJANA
V LETU 2003

Številka: 1213-5/2004-18

Ljubljana, 14. junija 2005

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	REVIZIJA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV ZA LETO 2003	5
2.1	Obrazložitev revizije	5
2.2	Računovodske usmeritve	5
2.3	Ugotovitve.....	7
2.3.1	Bilanca stanja.....	7
2.3.1.1	Neopredmetena dolgoročna in opredmetena osnovna sredstva	8
2.3.1.2	Dolgoročno dana posojila in depoziti	9
2.3.1.3	Denarna sredstva.....	10
2.3.1.4	Kratkoročne terjatve.....	10
2.3.1.5	Kratkoročne finančne naložbe	12
2.3.1.6	Aktivne časovne razmejitve	12
2.3.1.7	Zaloge	13
2.3.1.8	Kratkoročne obveznosti	14
2.3.1.9	Lastni viri in dolgoročne obveznosti.....	14
2.3.2	Izkaz prihodkov in odhodkov	15
2.3.2.1	Prihodki.....	16
2.3.2.2	Odhodki	17
2.3.3	Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti	19
3.	REVIZIJA PRAVILNOSTI POSLOVANJA V LETU 2003.....	20
3.1	Obrazložitev revizije	20
3.2	Ugotovitve.....	20
3.2.1	Stroški dela	20
3.2.1.1	Osnovna plača.....	20
3.2.1.2	Del plače za delovno uspešnost	21
3.2.1.3	Dodatki.....	22
3.2.1.4	Drugi stroški dela.....	24
3.2.2	Stroški materiala in storitev ter nabava osnovnih sredstev	24
3.2.2.1	Stroški materiala	25
3.2.2.2	Stroški storitev	26
3.2.2.3	Nabava osnovnih sredstev.....	27
4.	MNENJE	28
4.1	Mnenje o računovodskih izkazih Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana za leto 2003	28
4.2	Mnenje o pravilnosti poslovanja Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003	29
5.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	30

1. UVOD

Revizijo računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana, Ptujška ulica 21, Ljubljana (v nadaljevanju: zavod) v letu 2003 smo izvedli na podlagi ZRacS-1 in Programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti Računskega sodišča Republike Slovenije v letu 2004¹. Sklep o izvedbi revizije² je bil izdan 20. 12. 2004.

Cilja revizije sta bila

- izrek mnenja o računovodskih izkazih zavoda za leto 2003 in
- izrek mnenja o pravilnosti poslovanja v letu 2003.

Za doseg prvega cilja smo revidirali pravilnost evidentiranja in izkazovanja podatkov v

- bilanci stanja na dan 31. 12. 2003 in
- izkazu prihodkov in odhodkov od 1. 1. do 31. 12. 2003.

Za doseg drugega cilja smo preverili skladnost poslovanja s predpisi, ki veljajo za zavod kot posrednega uporabnika proračuna.

Osnovni podatki o zavodu

Zavod za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana je javni zavod, ki v skladu z Zakonom o zdravilih in medicinskih pripomočkih³ (v nadaljevanju: ZZMP) opravlja naloge uradnega kontrolnega laboratorija za analizo preizkušanje zdravil za uporabo v humani medicini. Nastal je leta 1997 s preoblikovanjem Zavoda za farmacijo in kontrolo zdravil Ljubljana na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije⁴. Ustanovitelj zavoda je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS). V sodni register je zavod vpisan pod opravilno številko vložka 1/00611/00.

Na podlagi 73. in 117. člena ZZMP in v skladu z 8. členom statuta⁵ zavod kot javno službo izvaja

- redno kontrolo kakovosti vseh zdravil,
- izredno kontrolo kakovosti zdravil,
- posebno kontrolo kakovosti vsake serije rizičnih zdravil,
- kontrolo kakovosti vsake prve serije zdravil pred dajanjem v promet ter
- kontrolo kakovosti zdravil v okviru postopka za pridobitev dovoljenja za promet z zdravilom na zahtevo pristojnega organa.

Poleg navedenih nalog pa zavod opravlja tudi vrednotenje kakovosti zdravil naročnikom, izdeluje analize metode za zdravila, opravlja znanstveno raziskovalno delo na področju preizkušanja zdravil, organizira in izvaja strokovno izpopolnjevanje farmacevtskih kadrov,

¹ Številka 3104-1/2004-13 z dne 26. 5. 2004.

² Številka 1213-5/2004-5.

³ Uradni list RS, št. 101/99, 70/00, 7/02, 13/02, 67/02.

⁴ Sklep št. 022-10/97-1 (S) z dne 17. 7. 1997.

⁵ Sprejel ga je svet zavoda 24. 9. 1998; Vlada RS je dala soglasje 17. 11. 1998.

vodi strokovno usposabljanje za pridobitev specializacije iz preizkušanja zdravil, nudi strokovno pomoč pri uvajanju metod zagotavljanja kakovosti dela in storitev ter sodeluje pri oblikovanju baz podatkov za potrebe informacijskega centra o zdravilih.

Naštete dejavnosti se izvajajo v okviru notranjih organizacijskih enot – oddelkov: farmakopejski laboratorij, oddelek kontrole kakovosti zdravil v prometu, oddelek za izobraževanje ter oddelek za analizo preizkušanja zdravil. Poslovne dejavnosti zavoda potekajo v službah za finance in računovodstvo, za arhiv dokumentacije, za informatiko, za upravni sprejem dokumentacije in vzorcev ter v poslovnem sekretariatu.

Organi zavoda so svet zavoda, direktor in strokovni svet. Svet zavoda je organ upravljanja, sestavlja ga devet članov: pet članov imenuje ustanovitelj, dva člana predstavljata delavce zavoda, po enega člana pa imenujejo proizvajalci zdravil in Lekarniška zbornica. Direktor zavoda organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod in je strokovni vodja zavoda. Odgovoren je za zakonitost, strokovnost ter poslovni uspeh zavoda. Imenuje in razrešuje ga svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem. Strokovni svet je kolegijski strokovni organ zavoda, ki obravnava in odloča o strokovnih vprašanjih s področja dela zavoda in določa strokovne podlage za programe dela in razvoja. Člani strokovnega sveta so vodje strokovnih področij ali oddelkov, imenuje jih direktor zavoda.

Zavod pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti

- od ustanoviteljice, za naloge, ki se financirajo iz državnega proračuna,
- s plačili za opravljene storitve,
- s prodajo blaga in storitev ter
- z donacijami, darili in iz drugih virov.

Zavod razpolaga s presežkom prihodkov nad odhodki, ki jih doseže pri opravljanju svoje dejavnosti, za izvajanje in razvoj svoje dejavnosti. O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča svet zavoda v soglasju z ustanoviteljico. Ustanoviteljica odgovarja za obveznosti zavoda, ki nastanejo v povezavi z dejavnostjo, ki se financira iz državnega proračuna v skladu s programom dela in razvoja zavoda, h kateremu je dala soglasje, ni pa odgovorna za obveznosti iz drugih nalog, ki jih zavod opravlja za druge naročnike.

Odgovorna oseba zavoda v obdobju, na katerega se nanaša revizija in med izvajanjem revizije je bila dr. Martina Cvelbar, mag. farm., spec., direktorica zavoda.

2. REVIZIJA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV ZA LETO 2003

2.1 Obrazložitev revizije

Revidirali smo bilanco stanja na dan 31. 12. 2003 in izkaz prihodkov in odhodkov zavoda za leto 2003.

Zavod je bil v letu 2003 dolžan voditi poslovne knjige po določitvah Zakona o računovodstvu⁶ (v nadaljevanju: ZR), Zakona o javnih financah⁷ (v nadaljevanju: ZJF), Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava⁸ (v nadaljevanju: Pravilnik o razčlenjevanju), Pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava⁹ (v nadaljevanju: Pravilnik o kontnem načrtu), Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava¹⁰ (v nadaljevanju: Pravilnik o letnih poročilih), Slovenskih računovodskih standardov¹¹ (v nadaljevanju: SRS) ter Navodila o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev¹² (v nadaljevanju: Navodilo o načinu in stopnjah odpisa).

Pravilnost računovodskih izkazov smo preverjali s pomočjo podrobnih revizijskih programov, izdelanih na podlagi mednarodnih standardov revidiranja, upoštevaje zakone in druge predpise, ki urejajo evidentiranje in izkazovanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ter prihodkov in odhodkov zavoda.

2.2 Računovodske usmeritve

Posamezne računovodske usmeritve, ki jih je zavod moral upoštevati pri vodenju poslovnih knjig ter sestavljanju letnega poročila, so natančneje opredeljene v Pravilniku o računovodstvu¹³ in izhajajo iz temeljnih računovodskih predpostavk upoštevanja nastanka poslovnega dogodka z vzporednim upoštevanjem načela denarnega toka.

Neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Zavod v poslovnih knjigah izkazuje stvari, ki predstavljajo neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva po nabavni vrednosti oziroma po ocenjeni vrednosti, če nabavna vrednost ni znana. Amortizacijo obračunava posamezno za vsa sredstva, z uporabo enakomernega časovnega amortiziranja in po predpisanih stopnjah. Odpis opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih dolgoročnih sredstev izkaže kot popravek nabavne vrednosti sredstev v breme prihodkov kot strošek amortizacije. Odpis osnovnih sredstev, prejetih iz donacij, nadomesti v breme dolgoročnih rezervacij, oblikovanih iz

⁶ Uradni list RS, št. 23/99, 30/02.

⁷ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 110/02.

⁸ Uradni list RS, št. 134/03.

⁹ Uradni list RS, št. 54/02, 117/02, 58/03, 134/03.

¹⁰ Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03.

¹¹ Uradni list RS, št. 107/01, 67/03.

¹² Uradni list RS, št. 54/02.

¹³ Sprejel ga je svet zavoda, 11. 4. 2003.

donacij. Izredni odpis opravi, če pride do odtujitve ali uničenja opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev ter trajne izločitve iz uporabe, s soglasjem ustanovitelja, če je tako določeno z aktom o ustanovitvi.

Zaloge

Zavod ne vodi zalog materiala, ki ga uporablja pri izvajanju analiznih preizkusov zdravil. Material takoj ob nakupu prenese v uporabo in hkrati bremeni stroške po nabavni vrednosti. Zaloge končanih proizvodov vrednoti po metodi proizvodjalnih stroškov. Za ugotavljanje uničenja pri skladiščenju upošteva določila Pravilnika o stopnjah običajnega odpisa, primanjkljaja blaga in remitende¹⁴.

Terjatve

Zavod izkazuje terjatve ločeno po vrstah: dolgoročne terjatve (nad eno leto) in kratkoročne terjatve ter tiste dolgoročne terjatve, ki zapadejo v plačilo največ leto dni po datumu bilance stanja. Terjatve, ki niso poravnane v rednem roku, oziroma za katere se domneva, da ne bodo, se izkaže kot dvomljive ali sporne in sproži postopke sodne izterjave. Predlog za odpis terjatev pripravi popisna komisija ob koncu poslovnega leta in je del poročila o rednem popisu.

Denarna sredstva

Denarna sredstva so sredstva v blagajni ter dobroimetja na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah.

Dolgoročne obveznosti

Dolgoročne obveznosti so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. V računovodstvu je zagotovljeno ločeno izkazovanje dolgoročno dobljenih finančnih posojil in dolgoročnih obveznosti iz poslovanja.

Dolgoročne rezervacije

Zavod oblikuje dolgoročne rezervacije za zneske podarjenih denarnih sredstev, namenjenih za pridobitev osnovnih sredstev in za vrednost podarjenih osnovnih sredstev.

Kratkoročne obveznosti

Med kratkoročne obveznosti se vključujejo obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letu dni ali prej, in dolgoročne obveznosti, ki zapadejo v plačilo najkasneje v letu dni po datumu bilance stanja. Po izteku zastaralnega roka ali če se jim upnik pisno odpove, se odpíšejo v dobro izrednih prihodkov.

Kratkoročne časovne razmejitve

Zavod po potrebi vzpostavlja kratkoročno časovno razmejevanje, in sicer aktivne časovne razmejitve za potrebe razmejevanja kratkoročno odloženih stroškov oziroma odhodkov in

¹⁴ Uradni list RS, št. 53/99.

prehodno nezaračunanih prihodkov in pasivne časovne razmejitev za razmejevanje vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in kratkoročno odloženih prihodkov.

Prihodki in odhodki

Zavod ločeno izkazuje prihodke in odhodke glede na vrsto dejavnosti: na tiste, ki se nanašajo na javno službo, in tiste, ki se nanašajo na ustvarjanje prihodkov na trgu.

2.3 Ugotovitve

2.3.1 Bilanca stanja

Tabela 1: Bilanca stanja

	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
<i>SREDSTVA</i>			
DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	216.555	215.682	100
Neopredmetena dolgoročna sredstva	1.358	2.294	59
Opredmetena osnovna sredstva	212.734	209.394	102
Dolgoročno dana posojila in depoziti	2.463	3.994	62
KRA TKOROČNA SREDSTVA (RAZEN ZALOG) IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	274.378	207.021	133
Denarna sredstva	77.320	146.178	53
Kratkoročne terjatve	64.799	58.494	111
Kratkoročne finančne naložbe	131.672	2.217	5.939
Aktivne časovne razmejitve	587	132	445
ZALOGE	8.139	9.263	88
AKTIVA SKUPAJ	499.072	431.966	116
<i>OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV</i>			
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	58.039	44.242	131
Kratkoročne obveznosti	58.009	44.106	132
Pasivne časovne razmejitve	30	136	22
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	441.033	387.724	114
Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva	278.412	253.055	110
Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe	4.136	6.211	67
Presežek odhodkov nad prihodki	158.485	128.458	123
PASIVA SKUPAJ	499.072	431.966	116

Vir: bilanca stanja zavoda na dan 31. 12. 2003.

2.3.1.1 Neopredmetena dolgoročna in opredmetena osnovna sredstva

Tabela 2: Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2003

v tisočih tolarjih						
Opis	Neopredm. dolgoročna sredstva	Zemljišča	Zgradbe	Oprema	Skupaj opredm. osn. sredstva	Skupaj neopredm. dolg. in opredm. osn. sredstva
Nabavna vrednost						
Stanje 1. 1. 2003	7.061	4.626	292.582	366.980	664.188	671.249
Povečanje nabavne vrednosti	0	0	150	43.766	43.916	43.916
Zmanjšanje nabavne vrednosti	0	0	0	(15.940)	(15.940)	(15.940)
Stanje 31. 12. 2003	7.061	4.626	292.732	394.806	692.164	699.225
Popravek vrednosti						
Stanje 1. 1. 2003	4.767	0	183.656	271.138	454.794	459.561
Povečanje popravka vrednosti	0	0	0	0	0	0
Zmanjšanje popravka vrednosti	0	0	0	(15.795)	(15.795)	(15.795)
Amortizacija	936	0	8.868	31.563	40.431	41.367
Stanje 31. 12. 2003	5.703	0	192.524	286.906	479.430	485.133
Neodpisana vrednost						
Stanje 1. 1. 2003	2.294	4.626	108.926	95.842	209.394	211.688
Stanje 31. 12. 2003	1.358	4.626	100.208	107.900	212.734	214.092

Vir: knjigovodske evidence zavoda.

Poslovna zgradba skupaj s pripadajočim zemljiščem je vpisana v zemljiško knjigo pod vložkom številka 1683, katastrske občine Bežigrad.

Kot opremo je zavod izkazal tudi drobni inventar z dobo uporabe nad enim letom, katerega nabavna vrednost ni presegla tolarske vrednosti 500 evrov, vendar ločeno od ostale opreme.

Zavod je v finančnem načrtu za leto 2003 predvidel nakup osnovnih sredstev in drobnega inventarja v skupnem znesku 70.443 tisoč tolarjev. Predvideni vir za investicije v letu 2003 je bila obračunana amortizacija iz leta 2002, presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2002 in presežek iz preteklih let. Dejanske nabave so bile realizirane v skupnem znesku 43.766 tisoč tolarjev. Razlika med načrtovanim in realiziranimi investicijami v znesku 26.672 tisoč tolarjev je posledica doseženih ugodnejših cen glede na načrtovane, in nerealiziranih načrtovanih nabav v letu 2003.

Stopnja odpisanosti neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev se je povečala z 68,5 odstotka na dan 31. 12. 2002 na 69,4 odstotka na dan 31. 12. 2003. Sredstva so bila vrednotena v skladu z 32. členom ZR in 7. členom Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava po nabavni vrednosti, ki vključuje nakupno ceno, povečano za dajatve in druge stroške.

Zavod je v letu 2003 izkazal stroške amortizacije v vrednosti 41.367 tisoč tolarjev. Drobni inventar je odpisal enkratno, v celoti ob nabavi. Amortizacijo neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev je obračunal po proporcionalni metodi in po stopnjah, določenih v Navodilu o načinu in stopnjah odpisa, razen v naslednjih primerih:

- Pod inventarno številko 29 zavod izkazuje vrednost izvedene klimatizacije (po nabavni vrednosti 15.482 tisoč tolarjev), v katero je vključena vrednost izdelave projektne dokumentacije, tehničnega pregleda, izvedeniškega mnenja, gradbenih del, strojnih instalacij hlajenja in elektro instalacij. Zavod je za obračun amortizacije uporabil amortizacijsko stopnjo v višini 3 odstotkov, ki je v navodilu o stopnjah odpisu določena za zgradbe. Zavod bi moral posebej izkazati vrednost strojne opreme in vrednost ostalih instalacij ter za obračun amortizacije za strojno opremo uporabiti letno amortizacijsko stopnjo v višini 20 odstotkov. Zaradi uporabe napačne amortizacijske stopnje so bili stroški amortizacije v letu 2003 podcenjeni za 1.842 tisoč tolarjev in s tem tudi precenjena neodpisana vrednost osnovnih sredstev, ki se nanašajo na klimatizacijo.
- Zavod je za obračun amortizacije prenosnega računalnika (v nabavni vrednosti 583 tisoč tolarjev) nepravilno uporabil letno amortizacijsko stopnjo v višini 25 odstotkov namesto pravilne stopnje 50 odstotkov, zato so bili v letu 2003 za 146 tisoč tolarjev podcenjeni stroški amortizacije in hkrati precenjena neodpisana vrednost prenosnih računalnikov.

Med izvajanjem revizije je zavod izvedel ponovni obračun amortizacije z upoštevanjem pravilne amortizacijske stopnje in popravka evidentiral v poslovnih knjigah za leto 2005¹⁵.

Zmanjšanje nabavne vrednosti (15.940 tisoč tolarjev) in popravka vrednosti (15.795 tisoč tolarjev) se nanaša na odprodajo in likvidacijo osnovnih sredstev in drobnega inventarja na podlagi sklepa sveta zavoda, sprejetega na predlog popisne komisije.

2.3.1.2 Dolgoročno dana posojila in depoziti

Stanje dolgoročno danih posojil, izkazano v bilanci stanja na dan 31. 12. 2003 v znesku 2.463 tisoč tolarjev, se nanaša na preostalo vrednost odobrenih dolgoročnih stanovanjskih posojil štirim delavcem zavoda. Del dolgoročno danih posojil v znesku 1.672 tisoč tolarjev, ki je zapadel v plačilo v letu 2004, je v bilanci stanja izkazan v okviru kratkoročnih finančnih naložb. Stanje dolgoročno danih posojil na dan 31. 12. 2003 se je glede na leto poprej zmanjšalo za 2.325 tisoč tolarjev, kolikor je znašal znesek vračil (glavnica 2.219 tisoč tolarjev in obresti 106 tisoč tolarjev). V posojilnih pogodbah je določeno, da za vračilo posojila velja devizna klavzula, zato je zavod preostalo vrednost glavnice, izraženo v evrih, po stanju na dan 31. 12. 2003 preračunal v tolarje po srednjem tečaju Banke Slovenije in izkazal povečanje vrednosti dolgoročno danih posojil in finančni prihodek v znesku 144 tisoč tolarjev.

¹⁵ Temeljnica št. 2 z dne 31. 3. 2003.

2.3.1.3 Denarna sredstva

Tabela 3: Denarna sredstva

Denarna sredstva	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Denarna sredstva v blagajni	29	43	67
Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah	77.291	146.135	53
Skupaj denarna sredstva	77.320	146.178	53

Med denarnimi sredstvi so izkazana sredstva na računu zavoda pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila in denarna sredstva v blagajni. Zmanjšanje dobroimetja pri bankah je posledica vezave prostih denarnih sredstev pri poslovni banki in Ministrstvu za finance, Zakladnici enotnega zakladniškega računa države (v nadaljevanju: zakladnica).

2.3.1.4 Kratkoročne terjatve

Tabela 4: Kratkoročne terjatve

Kratkoročne terjatve	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročne terjatve do kupcev	52.456	46.593	113
Dani predujmi in varščine	428	158	271
Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	2.402	2.235	107
Druge kratkoročne terjatve	9.512	9.508	100
Skupaj	64.799	58.494	111

Tabela 5: Kratkoročne terjatve do kupcev

Kratkoročne terjatve do kupcev	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročne terjatve do kupcev	61.160	55.723	110
Popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	(8.704)	(9.130)	95
Skupaj	52.456	46.593	113

Kratkoročne terjatve do kupcev so se glede na leto poprej povečale za 13 odstotkov. Nanašale so se predvsem na izdane račune za opravljene storitve uvoznih analiz in redne kontrole zdravil. Na dan 31. 12. 2003 je zavod izkazoval za 61.160 tisoč tolarjev terjatev do kupcev. Komisija za popis terjatev in obveznosti je predlagala oblikovanje popravka vrednosti terjatev v znesku 8.704 tisoč tolarjev. V večini primerov (91,9 odstotka) gre za izdane račune za opravljene storitve pred letom 2003. Zavod je za 70,5 odstotka terjatev do kupcev, za katere je bil oblikovan popravek, sprožil izvršilni oziroma tožbeni postopek. Razliko med oblikovanim popravkom vrednosti terjatev na dan 1. 1. 2003 in 31. 12. 2003 v znesku 426 tisoč tolarjev je izkazal kot prevrednotovalni poslovni prihodek.

Po stanju na dan 31. 12. 2003 so bile izkazane največje terjatve do naslednjih kupcev:

- Belupo, d. o. o., Ljubljana: 10.054 tisoč tolarjev,
- Aventis Pharma, d. o. o., Ljubljana: 4.910 tisoč tolarjev,
- Krka, d. d., Novo mesto: 4.226 tisoč tolarjev,
- Medias International, d. o. o., Ljubljana: 3.660 tisoč tolarjev,
- Altana Pharma, AG, Podružnica Ljubljana: 2.592 tisoč tolarjev,
- Pharmaswiss, d. o. o., Ljubljana: 2.591 tisoč tolarjev,
- Medis, d.o.o., Ljubljana: 2.575 tisoč tolarjev.

Dani predujmi v skupnem znesku 428 tisoč tolarjev so se nanašali predvsem na vnaprejšnje plačilo naročnine na strokovne revije za leto 2004.

Tabela 6: Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države	508	483	105
Kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države	1.894	1.752	108
Skupaj	2.402	2.235	107

Med kratkoročnimi terjatvami do neposrednih uporabnikov državnega proračuna je zavod evidentiral

- terjatev do Uprave za javna plačila v znesku 250 tisoč tolarjev, ki se je nanašala na obračunane obresti za sredstva na podračunu pri zakladnici za december 2003 in
- terjatvi do Ministrstva za zdravje v znesku 258 tisoč tolarjev, iz zahtevka za refundacijo stroškov udeležbe direktorice zavoda na 117. seji Komisije za Evropsko farmakopejo v Strasbourgu ter zahtevka za refundacijo dnevnic in potnih stroškov članov komisij za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje prometa na debelo z zdravili.

Med kratkoročnimi terjatvami do posrednih uporabnikov proračuna v skupnem znesku 1.894 tisoč tolarjev so pretežni del predstavljale terjatve do Inštituta RS za varovanje zdravja in Zavoda RS za transfuzijsko medicino za opravljene storitve kontrole kakovosti in analize zdravil v decembru 2003.

Tabela 7: Druge kratkoročne terjatve

Druge kratkoročne terjatve	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij	8.234	8.617	96
Terjatve za vstopni davek na dodano vrednost	1.235	891	139
Ostale kratkoročne terjatve	44	0	-
Skupaj	9.513	9.508	100

Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij v znesku 8.234 tisoč tolarjev so se nanašale na terjatve do Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije iz zahtevkov za refundacijo nadomestila za boleznine nad 30 dni in pripadajoče prispevke za socialno varnost za leti 2003 in 2002. Terjatve za vstopni davek na dodano vrednost za decembrske račune so bile izkazane v znesku 1.235 tisoč tolarjev. Ostale kratkoročne terjatve v znesku 43 tisoč tolarjev so predstavljale terjatve do delavcev iz preveč izplačanih akontacij potnih stroškov in dnevnic, ki so jih vrnili v januarju 2004.

2.3.1.5 Kratkoročne finančne naložbe

Tabela 8: Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročne finančne naložbe	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročno dana posojila	1.672	2.217	75
Kratkoročno dani depoziti	130.000	0	-
Skupaj	131.672	2.217	5.939

Zavod je v letu 2003 vezal prosta denarna sredstva kratkoročno pri Raiffeisen Krekovi banki, d. d., Maribor in zakladnici. Na dan 31. 12. 2003 je med kratkoročnimi finančnimi naložbami izkazoval dana depozita zakladnici v skupnem znesku 130.000 tisoč tolarjev. Iz vezave sredstev je zavod v letu 2003 realiziral 4.449 tisoč tolarjev obresti, ki jih je izkazal med finančnimi prihodki. V bilanci stanja na dan 31. 12. 2003 je zavod med kratkoročno danimi posojili izkazal tudi del dolgoročno danih posojil (v znesku 1.672 tisoč tolarjev), ki so zapadli v plačilo v letu 2004.

Povečanje stanja kratkoročnih finančnih naložb na dan 31. 12. 2003 v primerjavi z letom poprej (indeks je 5939) je posledica tega, da zavod v letu 2002 ni nalagal viškov prostih denarnih sredstev, ampak je izkazoval dobroimetje na podračunu pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila.

2.3.1.6 Aktivne časovne razmejitve

Med *aktivnimi časovnimi razmejitvami* je zavod izkazoval za največ 12 mesecev vnaprej plačane naročnine za strokovne revije (153 tisoč tolarjev), izvedbe izobraževanja (408 tisoč tolarjev) in zavarovanja elektronike (26 tisoč tolarjev).

2.3.1.7 Zaloge

Tabela 9: Zaloge

Zaloge	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Proizvodi v skladišču – tržna dejavnost	1.739	1.448	120
Zastareli proizvodi v skladišču – tržna dejavnost	822	910	90
Proizvodi v skladišču – javna služba	3.595	6.458	56
Zastareli proizvodi v skladišču – javna služba	1.983	447	444
Skupaj	8.1399	9.263	88

Zavod nima zalog materiala, ker ga takoj ob nakupu prenese v uporabo in istočasno bremeni stroške po nabavni vrednosti. Med zalogami končanih proizvodov zavod izkazuje stanje zalog izdanih knjig in strokovnih publikacij, ki so vrednotene po metodi proizvajalnih stroškov.

Komisija za popis zalog gotovih proizvodov, po stanju na dan 31. 12. 2003, je ugotovila

- presežek zalog knjig in brošur v vrednosti 48 tisoč tolarjev,
- primanjkljaj in nedovoljeni kalo v vrednosti 288 tisoč tolarjev ter
- odpis zaradi dovoljenega uničenja pri skladiščenju v vrednosti 197 tisoč tolarjev.

Na podlagi sklepa sveta zavoda so bile ugotovljene razlike pri popisu zalog ustrezno evidentirane.

Zavod je pri ugotavljanju uničenja pri skladiščenju upošteval določila Pravilnika o stopnjah običajnega odpisa, primanjkljaja blaga in remitende, po katerem se ob normalnih pogojih poslovanja ter ob skrbnem in strokovnem ravnanju z blagom kot normalen odpis šteje odpis v višini 2 odstotkov od nabavne vrednosti v določenem obračunskem obdobju prodanega blaga ali proizvedenih količin blaga. Odpis blaga zaradi izgube (kalo, razbitje in okvara) do te višine se v skladu s 5. členom pravilnika šteje za odpis, ki je oproščen plačila davka na dodano vrednost. Zavod je v februarju 2004 od kala, ki je presegal 2 odstotka vrednosti proizvedenih količin blaga, obračunal davek na dodano vrednost.

Zavod je na dan 31. 12. 2003 med zastarele proizvode v skladišču prenesel za 3.267 tisoč tolarjev knjig in strokovnih publikacij (2.798 tisoč tolarjev – javna služba in 469 tisoč tolarjev – tržna dejavnost), ki so bile izdane pred letom 2003. V skladu s 6. členom pravilnika o stopnjah odpisa se kot zastaralni rok knjig in drugih nosilcev besede, slike in zvoka šteje tri leta od dobave (račun tiskarja), pri čemer se lahko po enem letu po nabavi zmanjša nabavna vrednost za 25 odstotkov, po dveh letih še za 25 odstotkov in po treh letih še za preostalih 50 odstotkov. Zavod je zaradi oslabitve zmanjšal vrednost zalog zastarelih proizvodov v skladišču in izkazal prevrednotovalne poslovne odhodke v znesku 1.742 tisoč tolarjev (1.265 tisoč tolarjev – javna služba in 477 tisoč tolarjev – tržna dejavnost).

2.3.1.8 Kratkoročne obveznosti

Tabela 10: Kratkoročne obveznosti

Kratkoročna obveznosti	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	21.445	22.101	97
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	16.656	9.394	177
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	19.894	12.302	162
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	14	280	5
Skupaj	58.009	44.077	132

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih so se nanašale na čiste plače in nadomestila plač, prispevke in davke iz plač in nadomestil plač ter druge obveznosti do zaposlenih (prehrana in prevoz na delo) za december 2003.

Med *kratkoročnimi obveznostmi do dobaviteljev* na dan 31. 12. 2003 so največji delež predstavljale obveznosti do dobaviteljev osnovnih sredstev dobavljenih v decembru 2003, in sicer Omega, d. o. o., Ljubljana (5.700 tisoč tolarjev oz. 34,2 odstotka), Merel, d. o. o., Selnica ob Dravi (3.622 tisoč tolarjev oz. 21,7 odstotka) in Labsys, d. o. o., Ljubljana (1.669 tisoč tolarjev oz. 10 odstotkov).

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja so se nanašale predvsem na obveznosti za davek na dodano vrednost (8.257 tisoč tolarjev), obveznosti za obračunane prispevke in davke na plače ter odtegljaje od prejemkov zaposlenih za december 2003 (6.767 tisoč tolarjev), obveznost za davek od dobička (2.457 tisoč tolarjev) in obveznost za premije kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja za obdobje od avgusta do vključno decembra 2003 (1.606 tisoč tolarjev).

2.3.1.9 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Tabela 11: Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastni viri in dolgoročne obveznosti	31. 12. 2003 v tisočih tolarjih	31. 12. 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Obveznosti za neopr. dolg. sred. in opredm. osn. sred.	278.412	253.055	110
Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe	4.136	6.211	67
Presežek prihodkov nad odhodki	158.485	128.458	123
Skupaj	441.033	387.724	114

Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva so se povečale za znesek prerazporejenega presežka prihodkov nad odhodki za leto 2002 v znesku 25.358 tisoč tolarjev, ki je bil na podlagi sklepa Vlade RS¹⁶ namenjen za nakup osnovnih sredstev v letu 2003.

¹⁶ Št. 515-00/2001-3 z dne 24. 7. 2003.

Stanje obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva na dan 31. 12. 2003 je usklajeno z vlagateljem in je sestavljeno iz knjigovodske vrednosti neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev v znesku 214.092 tisoč tolarjev, sredstev obračunane amortizacije za leto 2003 v znesku 41.367 tisoč tolarjev in neporabljenega razporejenega presežka prihodkov za leto 2002 v znesku 22.953 tisoč tolarjev.

Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe so v primerjavi z letom poprej nižje za 2.075 tisoč tolarjev (za razliko med zneskom vrnjenih glavnih dolgoročno danih posojil v znesku 2.219 tisoč tolarjev in zneskom prevrednotenja dolgoročno danih posojil na dan 31. 12. 2003 zaradi valutne klavzule v znesku 144 tisoč tolarjev). Stanje obveznosti za dolgoročne finančne naložbe se ujema s stanjem dolgoročno danih posojil.

Presežek prihodkov nad odhodki, ki je na dan 31. 12. 2003 znašal 158.485 tisoč tolarjev, je rezultat povečanja začetnega stanja za znesek presežka prihodkov nad odhodki za leto 2003 v znesku 53.385 tisoč tolarjev in vrnjenih dolgoročno danih posojil v znesku 2.075 tisoč tolarjev ter zmanjšanja v znesku 25.358 tisoč tolarjev zaradi prerazporeditve presežka prihodkov nad odhodki za leto 2002 na obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva.

2.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov

Tabela 12: Izkaz prihodkov in odhodkov

	Leto 2003 v tisočih tolarjih	Leto 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
PRIHODKI			
Prihodki od poslovanja	575.597	507.799	113
Finančni prihodki	7.346	3.740	196
Izredni prihodki	0	617	-
Prevrednotovalni poslovni prihodki	433	874	50
CELOTNI PRIHODKI	583.376	513.030	114
ODHODKI			
Stroški blaga, materiala in storitev	124.456	106.429	117
Stroški dela	352.206	332.802	106
Amortizacija	41.367	41.367	100
Davek od dobička	4.402	646	681
Ostali drugi stroški	5.753	4.616	125
Finančni odhodki	141	57	247
Prevrednotovalni poslovni odhodki	1.742	1.755	99
CELOTNI ODHODKI	530.067	487.672	109
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	53.309	25.358	210

Vir: izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov od 1. 1. do 31. 12. 2003.

2.3.2.1 Prihodki

Tabela 13: Struktura prihodkov od poslovanja

Prihodki od poslovanja po vrstah dejavnosti	Leto 2002 v tisočih tolarjih	Delež v odstotku
Prihodki iz opravljanja javne službe	331.794	57,6
Prodaja proizvodov in storitev	330.776	57,5
Donacije domačih podjetij	1.081	0,2
Zmanjšanje vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	(63)	-
Prihodki iz opravljanja tržne dejavnosti	243.803	42,4
Prodaja proizvodov in storitev – tržna dejavnost	241.751	42,0
Prihodki od najemnin počitniških kapacitet	1.371	0,2
Povečanje vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	681	0,1
Skupaj	575.597	100,0

Med *prihodki od poslovanja* so največji delež predstavljali prihodki od opravljanja javne službe, ki jo zavod opravlja na podlagi 120. člena ZZMP, in v skladu s 73. členom tega zakona obsega

- redno kontrolo kakovosti vseh zdravil, ki pomeni vsaj eno kontrolo vsakega zdravila v petih letih,
- izredno kontrolo kakovosti zdravil, ki pomeni kontrolo kakovosti zdravil na zahtevo pristojnega organa ali na zahtevo pristojne inšpekcije,
- posebno kontrolo kakovosti vsake serije rizičnih zdravil,
- kontrolo kakovosti vsake prve serije zdravil pred dajanjem v promet in
- kontrolo kakovosti zdravil v okviru postopka za pridobitev dovoljenja za promet z zdravilom na zahtevo pristojnega organa.

Zavod je v letu 2003 največji delež prihodkov realiziral na podlagi opravljenih storitev redne kontrole (157.627 tisoč tolarjev), kontrole prve serije (113.860 tisoč tolarjev) in posebne kontrole (23.389 tisoč tolarjev). Opravljene storitve je zaračunaval po cenah, oblikovanih na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen preizkušanja zdravil iz kontrole kakovosti zdravil¹⁷, ki ga je izdal minister za zdravje. V skladu z 78. členom ZZMP so bili plačniki storitev imetniki dovoljenja za promet oziroma predlagatelji¹⁸.

Pomemben delež prihodkov od poslovanja so v letu 2003 predstavljali tudi prihodki iz opravljanja tržne dejavnosti, kamor na podlagi usmeritev Ministrstva za zdravje¹⁹ sodijo vse dejavnosti zavoda, ki se ne opravljajo kot javna služba. Med prihodke iz tržne dejavnosti je zavod evidentiral 42,4 odstotka vseh prihodkov od poslovanja, največ od opravljanja uvoznih analiz (209.926 tisoč tolarjev) in od opravljanja naročniških analiz (23.656 tisoč tolarjev).

Med *finančnimi prihodki* so največji delež predstavljali prihodki od obresti od danih

¹⁷ Uradni list RS, št. 113/00.

¹⁸ Proizvajalci zdravil, pravne in fizične osebe, ki so nastopale v imenu proizvajalca in podružnice tujih proizvajalcev v Sloveniji.

¹⁹ Dopis št. 512/U-NI/01-27 z dne 12. 2. 2001.

depozitov in sredstev na vpogled (7.084 tisoč tolarjev), med *prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki* pa znesek oblikovanega popravka vrednosti terjatev do kupcev (426 tisoč tolarjev).

2.3.2.2 Odhodki

Celotni odhodki so v letu 2003 znašali 530.067 tisoč tolarjev. Največji delež so predstavljali stroški dela (66,4 odstotka), stroški materiala in storitev (23,5 odstotka) ter amortizacija (7,8 odstotka).

Tabela 14: Stroški dela

Stroški dela	Leto 2003 v tisočih tolarjih	Leto 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Plače in nadomestila plač	258.387	249.183	104
Prispevki za socialno varnost delodajalcev	41.921	40.389	104
Drugi stroški dela	51.898	43.230	120
Skupaj	352.206	332.802	106

V *stroških dela* predstavljajo največji delež plače in dodatki (50,5 odstotka), nadomestila plače (14,6 odstotka), prispevki za socialno varnost (11,8 odstotka) ter delovna uspešnost (6,0 odstotka). Povprečna plača na zaposlenega je znašala 450 tisoč tolarjev. Med drugimi stroški dela je zavod izkazoval naslednje večje postavke: davek na izplačane plače (19.112 tisoč tolarjev), stroške povračil za prevoz na delo in z dela (10.099 tisoč tolarjev), stroške prehrane med delom (7.180 tisoč tolarjev) ter regres za letni dopust (7.071 tisoč tolarjev).

Tabela 15: Stroški materiala in storitev

Stroški materiala in storitev	Leto 2003 v tisočih tolarjih	Leto 2002 v tisočih tolarjih	Indeks 03/02
Stroški materiala	47.269	38.082	124
Stroški storitev	77.187	68.347	113
Skupaj	124.456	106.429	117

Stroški materiala so v letu 2003 znašali 47.269 tisoč tolarjev in so se glede na leto poprej povečali za 24 odstotkov, kar je predvsem posledica rasti tečaja evra za material iz uvoza in povečanega obsega opravljenih storitev zavoda. Največji delež so predstavljali

- stroški pomožnega materiala, kemikalij, bioloških reagentov, steklovine in materiala za signature (29.517 tisoč tolarjev oz. 62,4 odstotka vseh stroškov materiala),
- stroški nadomestnih delov, materiala za vzdrževanje in čiščenje ter zaščitnih sredstev (7.083 tisoč tolarjev oz. 15,0 odstotka) ter
- stroški pisarniškega materiala, strokovne literature in drugega splošnega materiala (5.844 tisoč tolarjev oz. 12,4 odstotka).

Med *stroški storitev*, ki so se glede na leto poprej povečali za 13 odstotkov, so največji delež predstavljali

- stroški izdelave testov in analiznih postopkov (11.415 tisoč tolarjev oz. 14,8 odstotka),
- stroški tekočega vzdrževanja (11.374 tisoč tolarjev oz. 14,7 odstotka),
- stroški storitev študentskega servisa ter opravljenih storitev na podlagi sklenjenih pogodb o delu, avtorskih pogodb, izpitnih komisij in sejin (10.985 tisoč tolarjev oz. 14,2 odstotka ter
- potni stroški za strokovno izpopolnjevanje zaposlenih (11.518 tisoč tolarjev oz. 14,9 odstotka).

Stroške amortizacije je zavod v letu 2003 izkazal v znesku 41.367 tisoč tolarjev. V skladu s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen preizkušanja zdravil iz kontrole kakovosti zdravil, cene storitev, ki jih zavod izvaja kot javno službo, med kalkulativnimi elementi vsebujejo tudi amortizacijo. Enak način velja tudi za cene, po katerih zavod zaračunava storitve, ki jih izvaja kot lastno dejavnost. Zavod je zato celotno obračunano amortizacijo izkazal kot strošek amortizacije. Glede na ugotovitve pod točko 2.3.1.1 tega poročila, so bili stroški amortizacije podcenjeni skupaj za 1.988 tisoč tolarjev.

Zavod je v letu 2003 obračunal 4.402 tisoč tolarjev *davka od dobička*. Med *ostalimi stroški* so največji delež predstavljali stroški izplačanih štipendij študentom Fakultete za farmacijo (72,4 odstotka), za katere zavod zagotavlja sredstva delno iz donacij, delno pa iz lastnih sredstev tržne dejavnosti.

Prevrednotovalni poslovni odhodki, izkazani v znesku 1.742 tisoč tolarjev, so posledica oslabitve zalog gotovih proizvodov.

Zaradi podcenjenih stroškov amortizacije so bili odhodki zavoda v letu 2003 podcenjeni za 1.988 tisoč tolarjev in za enak znesek previsoko izkazan presežek prihodkov nad odhodki.

2.3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti

Tabela 16: Prihodki in odhodki po vrstah dejavnosti v letu 2003

	v tisočih tolarjih		
	Za izvajanje javne službe	Od prodaje blaga in storitev na trgu	Skupaj
PRIHODKI			
Prihodki od poslovanja	331.794	243.803	575.597
Finančni prihodki	7.346	0	7.346
Prevrednotovalni poslovni prihodki	433	0	433
CELOTNI PRIHODKI	339.573	243.803	583.376
ODHODKI			
Stroški blaga, materiala in storitev	82.664	41.792	124.456
Stroški dela	196.506	155.700	352.206
Amortizacija	24.015	17.352	41.367
Davek od dobička	0	4.402	4.402
Ostali drugi stroški	2.417	3.336	5.753
Finančni odhodki	107	34	141
Prevrednotovalni poslovni odhodki	1.266	476	1.742
CELOTNI ODHODKI	306.975	223.092	530.067
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	32.598	20.711	53.309

Vir: izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti od 1. 1. do 31. 12. 2003.

V skladu s 17. členom ZR je bil zavod dolžan izkazati prihodke po vrstah in namenih iz opravljanja javne službe, prodaje blaga in storitev na trgu in drugih virov. Zavod je v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti v letu 2003 izkazal 339.573 tisoč tolarjev prihodkov od opravljanja javne službe (57,6 odstotka) in 243.803 tisoč tolarjev prihodkov od opravljanja tržne dejavnosti (42,4 odstotka). Prihodke s trga je evidentiral ločeno. Pri razmejitvi odhodkov na del, ki se je nanašal na opravljanje javne službe, in del, ki se je nanašal na ustvarjanje prihodkov na trgu, je, kadar odhodka ni bilo mogoče opredeliti že ob nastanku poslovnega dogodka, kot sodilo za razmejitev posameznih skupin stroškov (materiala, dela, amortizacijo) upošteval doseženi delež prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu v celotnih prihodkih od poslovanja. Delež prihodkov iz opravljanja tržne dejavnosti, določen na podlagi razmejitve med obema vrstama prihodkov, je za leto 2003 znašal 42,4 odstotka.

3. REVIZIJA PRAVILNOSTI POSLOVANJA V LETU 2003

3.1 Obrazložitev revizije

Skladnost poslovanja s predpisi smo preverjali hkrati s preizkušanjem podatkov iz računovodskih izkazov. Kot področje večjega tveganja smo opredelili predvsem obračunavanje in izplačevanje plač in drugih stroškov dela ter izvajanje postopkov javnega naročanja. Preverili smo sistem obračunavanja plač in ugotovitve potrjevali na nestatistično izbranem vzorcu izplačil. Skladnost poslovanja s predpisi, ki urejajo javno naročanje, smo proučevali z vidika posameznih nabav, izbranih v vzorec za preveritev.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi na področju plač in drugih stroškov dela smo upoštevali predpise, ki urejajo posamezno področje, predvsem pa Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti (v nadaljevanju: ZRPJZ)²⁰, Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZDR)²¹, Kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: KPND)²² in Kolektivno pogodbo za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (v nadaljevanju: KPDZSV)²³.

Kot podlago za določitev obsega preizkušanja pravilnosti poslovanja v delu, ki se nanaša na izvajanje zakonsko določenih postopkov javnega naročanja, smo upoštevali predvsem zastopanost različnih področij nabav zavoda in obseg prometa s posameznim dobaviteljem.

3.2 Ugotovitve

V nadaljevanju so navedena le področja, za katera smo na podlagi izvedenih podrobnih preveritev ugotovili nepravilnosti in neskladja glede na veljavne predpise.

3.2.1 Stroški dela

Na izbranem vzorcu izplačil smo preverili pravilnost obračunavanja in izplačevanja plač in nadomestil ter ugotovili nekatere nepravilnosti in neskladja z veljavnimi predpisi.

3.2.1.1 Osnovna plača

Podlago za razporejanje zaposlenih je v revidiranem obdobju predstavljal Pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, sprejet 24. 7. 2000²⁴. Pri preveritvi izpolnjevanja pogojev za zasedbo posameznih delovnih mest smo ugotovili, da tri zaposlene na delovnih mestih odgovorne osebe in pomočnic direktorice niso izpolnjevale pogoja zahtevane izobrazbe. V letu 2003 veljavni pravilnik je namreč za navedena delovna mesta zahteval tudi

²⁰ Uradni list RS, št. 18/94, 36/96, 20/97, 39/99, 98/99.

²¹ Uradni list RS, št. 42/02.

²² Uradni list RS, št. 34/93, 3/98, 39/99, 40/99, z aneksi, Uradni list RS, št. 12/94, 15/94, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 37/97, 3/98.

²³ Uradni list RS, št. 15/94, 18/94, 57/95, 19/96, 40/97, 56/98, 76/98, 39/99, 102/00, 62/01.

²⁴ Spremembe pravilnika so bile sprejete 13. 12. 2000, 17. 4. 2001 in 24. 10. 2001.

doseganje znanstvene stopnje doktorata, česar pa zaposlene niso izpolnjevale. Zavod je pojasnil, da so bile obravnavane delavke ob uveljavitvi pravilnika, kljub neizpolnjevanju pogojev glede izobrazbe, edine osebe v zavodu, ki so s svojo usposobljenostjo in delovnimi izkušnjami ustrezale zahtevam navedenih delovnih mest, zato so pri njihovi razporeditvi upoštevali 6. in 34. člen Pravilnika o napredovanju delavcev zaposlenih v zdravstvu²⁵. Direktorica zavoda je v letu 2004 sprejela spremembe pravilnika²⁶, s katerimi je bila zahteva po doseganju znanstvene stopnje doktorata za obravnavana delovna mesta odpravljena oziroma je ostala le še kot alternativa pogoju opravljene specializacije iz preizkušanja zdravil.

3.2.1.2 Del plače za delovno uspešnost

V skladu z 18. členom ZRPJZ je zavod za leto 2003 pridobil soglasje ustanovitelja k izplačilu dodatne delovne uspešnosti v višini 10 odstotkov mase plač za redno delo. Za delovno uspešnost je v letu 2003 namenil skupaj 22.769 tisoč tolarjev, od tega se 1.797 tisoč tolarjev nanaša na plačilo premij dodatnega pokojninskega zavarovanja po pogodbi o oblikovanju pokojninskega načrta, sklenjeni med zavodom kot delodajalcem in sindikatom zaposlenih v zavodu, ter pogodbi delodajalca o pristopu k pokojninskemu načrtu. S pogodbo o oblikovanju pokojninskega načrta se je zavod zavezal, da bo vsakemu zaposlenemu, ki izpolnjuje predhodno določene pogoje, v breme mesečne delovne uspešnosti plačeval minimalno pokojninsko premijo.

Del plače za delovno uspešnost je sestavni del plače, ki glede na svojo naravo in namen ni zagotovljen vsakemu zaposlenemu vsak mesec, ampak pripada zaposlenemu, ki bistveno presega pričakovane delovne rezultate ali je nadpovprečno delovno obremenjen. Merila za ugotavljanje delovne uspešnosti je zavod opredelil v notranjem aktu²⁷, v katerem je določil tudi največji možni delež plače iz delovne uspešnosti in trimesečna ocenjevalna obdobja. V skladu z omejitvami, ki izhajajo iz notranjih aktov zavoda²⁸, največji možni obseg dela plače za delovno uspešnost posameznega zaposlenega še vedno ostaja 20 odstotkov osnovne plače. Kot je razvidno iz letnih rekapitulacij izplačanih plač posameznim zaposlenim in podatkov o letni višini vplačanih premij pokojninskega zavarovanja zavod plačanih premij ni obravnaval v breme mesečne delovne uspešnosti posameznega zaposlenega, temveč jih je plačeval dodatno k temu. Pri 45 zaposlenih je tako tudi na letni ravni presegel odstotek, ki je bil, na podlagi ocene, določene v skladu s pravilnikom o merilih za določanje in ocenjevanju delovne uspešnosti zaposlenih, postavljen kot zgornja meja tega dela plače posameznika. V obravnavanem primeru je zavod ravnal v nasprotju z določili notranjega akta, pa tudi v nasprotju s 17. členom ZRPJZ, ki za izplačevanje delovne uspešnosti zahteva izpolnjevanje predpisanih meril. Ocenjujemo, da je bilo nad zgornjo mejo, ki je bila določena z oceno posameznika, izplačano skupaj 1.269 tisoč tolarjev.

Glede na to, da je premija dodatnega pokojninskega zavarovanja fiksna (usklajuje se le z rastjo plač enkrat letno) in da se plačuje redno vsak mesec, neodvisno od tega, ali delavec

²⁵ Uradni list RS, št. 41/94, 14/97, 98/99, 101/00, 45/02.

²⁶ Spremembe z dne 6. 2. 2004 in 4. 5. 2004.

²⁷ Pravilnik o merilih za določanje in ocenjevanje delovne uspešnosti delavcev v ZAF; sprejela ga je direktorica zavoda 30. 6. 2000.

²⁸ Poleg Pravilnika o merilih za določanje in ocenjevanje delovne uspešnosti še Pravilnik o plačah, nadomestilih in drugih osebnih prejemkih delavcev ZAF; sprejel ga je svet zavoda 16. 2. 2000, spremembe in dopolnitve: 13. 12. 2000 in 23. 10. 2001.

dejansko dela ali pa je zaradi različnih razlogov (na primer bolniške odsotnosti) upravičen do nadomestila, je do večjih razlik prišlo predvsem pri delavcih, ki jim je bilo izplačano več nadomestil plače. Delež sredstev za plačilo delovne uspešnosti je na ravni zavoda sicer ostal v okvirih, ki jih določa ZRPJZ v 18. členu, vendar pa niso bili vsi zaposleni (ki so bili vključeni v pokojninski načrt) obravnavani enako. Razlika med zaposlenimi se je večala sorazmerno z rastjo števila ur, za katere so bila zaposlenim obračunana nadomestila.

3.2.1.3 Dodatki

3.2.1.3.a Ugotovili smo, da je zavod delavkam obračunaval *dodatek za delovno dobo* v višini 0,75 odstotka za vsako leto nad dopolnjenim 24 letom delovne dobe, kar je v nasprotju z določili kolektivnih pogodb (38. člen KPND, 82. člen KPDZSV), ki povečanje dodatka predvidevata za vsako izpolnjeno leto delovne dobe nad 25 let. Vsem delavkam, ki so dopolnile 25 let delovne dobe, se je zato dodatek obračunaval v višini, ki je za 0,25 odstotka presegla pravilno določeno višino dodatka. Vrednost ugotovljene nepravilnosti v letu 2003 ocenjujemo na 30 tisoč tolarjev. Zavod je že med izvajanjem revizije nepravilnost odpravil.

3.2.1.3.b Zavod je vsem zaposlenim, razporejenim na delovna mesta v tarifnih skupinah IV do IX obračunaval in izplačeval *dodatek za posebne obremenitve in odgovornosti*. V skladu s 37. členom Pravilnika o plačah, nadomestilih in drugih osebnih prejemkih delavcev zavoda²⁹ je bil dodatek vsem delavcem, dodeljen za sodelovanje v strokovnem timu in v enotni višini 0,20 količnika izhodiščne plače. KPDZSV v 89. c členu določa, da dodatek za posebne obremenitve in odgovornosti pripada zaposlenim, ki so razporejeni na delovna mesta v tarifnih skupinah IV do IX. Višina dodatka za posamezno delovno mesto se določi selektivno, na podlagi enotnega seznama delovnih mest, pri tem pa se upošteva delo, ki ga zaposleni opravlja več kot dve tretjini delovnega časa. Za realizacijo tega člena so minister in pristojni sindikati sklenili dogovor³⁰, ki za delovna mesta, razvrščena v enoten seznam delovnih mest in primerljiva delovna mesta znotraj posamezne tarifne skupine določa zgornjo višino dodatka. Zavod je dodatek za posebne obremenitve in odgovornosti določil vsem zaposlenim v enaki višini in ne selektivno, glede na tarifno skupino, v katero je razvrščeno posamezno delovno mesto. Nad omejitvijo, ki jo določa kolektivna pogodba, je bilo v letu 2003 izplačano 1.636 tisoč tolarjev dodatka za posebne obremenitve in odgovornosti.

3.2.1.3.c Zavod je dvema zaposlenima dodelil *dodatek za vodenje* in v obrazložitvi sklepa o dodelitvi dodatka navedel, da delavki poleg rednega dela opravljata tudi funkcijo predsednice oziroma podpredsednice sindikata zavoda »in tako na poseben način vodita in organizirata sodelovanje in usklajevanje med vodstvom zavoda in sindikatom oziroma delavci«. Višina dodatka (0,60 količnika izhodiščne plače) je v sklepu utemeljena z navedbo, da ima večina delavcev, za katere sta delavki odgovorni, VI. ali nižjo stopnjo izobrazbe. Zavod je dodelitev dodatka utemeljil s tem, da delavkama zaradi dela v sindikatu ni zmanjšana delovna obveznost, kot določa tretja alineja 9. odstavka IV. poglavja KPDZSV, zato sta upravičeni do plačila za povečan obseg dela. Dodatek za vodenje v skladu z 88. a členom KPDZSV pripada zaposlenim, ki kot del svojih nalog opravljajo tudi naloge vodenja, vendar niso razporejeni na delovno mesto, katerega plačilni razred je določen v skladu s 73. členom. Menimo, da opravljanje dela sindikalnega zaupnika ne sodi med naloge vodenja, kot ga opredeljuje 88. a člen KPDZSV, zato

²⁹ Čistopis z dne 29. 10. 2001.

³⁰ Dogovor o načinu realizacije 89.c člena KPDZSV; 9. 4. 1996.

to ni ustrezna podlaga za plačilo povečanega obsega dela. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2003 obema zaposlenima izplačano 755 tisoč tolarjev dodatka za vodenje.

3.2.1.3.d *Dodatek za znanstveno stopnjo* je zavod obračunaval in izplačeval tudi zaposlenim na delovnih mestih, za katera je v letu 2003 veljavni pravilnik o sistemizaciji delovnih mest med pogoji za zasedbo posameznega delovnega mesta navajal tudi doseganje znanstvene stopnje. V skladu z 89. členom KPDZSV je delavec do dodatka za znanstveno stopnjo upravičen le, če dosežena znanstvena stopnja ni pogoj za opravljanje dela na delovnem mestu, ki ga zaseda. V letu 2003 je bil dodatek za doseženo znanstveno stopnjo magisterij izplačan trem delavkam, dve od njih sta zasedali delovni mesti, za kateri je bil med pogoji za zasedbo navedena znanstvena stopnja doktorat. Brez ustrezne podlage je bilo izplačano 186 tisoč tolarjev dodatka za znanstveno stopnjo.

3.2.1.3.e V revidiranem obdobju je 17 zaposlenih prejelo *dodatek zaradi konkurenčne prepovedi* v višini 15 odstotkov osnovne plače. Zavod je pojasnil, da je bil dodatek dodeljen zaposlenim, ki izpolnjujejo pogoje odgovorne osebe v skladu s 54. členom ZZMP, da bi preprečili morebitno hkratno ali kasnejše delo za druge delodajalce, saj gre v tem primeru za strokovnjake, po katerih je veliko povpraševanje.

Dodatek zaradi konkurenčne prepovedi ni določen s kolektivno pogodbo, zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom, zato je bilo določanje in izplačevanje tega dodatka v nasprotju z določbo prvega odstavka 19. člena ZRPJZ. V letu 2003 je bilo izplačano 8.106 tisoč tolarjev dodatka.

3.2.1.3.f Delavci zavoda so v letu 2003 opravili 2.214 ur *nadurnega dela*, izplačano jim je bilo skupaj 8.236 tisoč tolarjev. Za dve zaposleni smo ugotovili, da je bilo kršeno določilo tretjega odstavka 143. člena ZDR, ki določa omejitev števila nadur. Letna omejitev je določena na 180 ur, zaposleni pa sta jo presegali za 50 oziroma 60 ur.

Za opravljene nadure je zavod zaposlenim obračunaval tudi delovno uspešnost, v enakem odstotku kot za redno delo, ter vse dodatke, ki so bili dodeljeni posameznemu delavcu, razen dodatka za delovno dobo. Menimo, da se za nadurno delo lahko obračunavajo le dodatki, ki so vezani na delovno mesto, na katerem se to delo dejansko opravlja, nikakor pa ne dodatki, ki so vezani na delavca (na primer dodatek za znanstveno stopnjo). Dodatek za vodenje se lahko obračunava le, kadar je mogoče nesporno dokazati, da gre tudi med nadurnim delom za vodenje (zavod je pri obračunu upošteval tudi dodatek za vodenje, ki sta ga delavki prejemale za delo v sindikatu). Glede na to, da je delovna uspešnost del plače, ki se v skladu z 80. členom KPDZSV določa in obračunava od osnovne plače, menimo, da ta del plače delavcem pripada le za opravljeno delo v polnem delovnem času. Tudi Zakon o sistemu plač v javnem sektorju³¹ v 2. členu osnovno plačo opredeljuje kot del plače, ki zaposlenemu pripada za opravljeno delo v polnem delovnem času in za pričakovane rezultate dela v posameznem mesecu.

Zavod je pri obračunavanju nadurnega dela delavcev, ki so zaposleni za 36 ur na teden, upošteval previsoko osnovo za obračun tako, da je bila ura nadurnega dela zaposlenega za krajši delovni čas (36 ur na teden kot polni delovni čas) za 10 odstotkov dražja od ure nadurnega dela zaposlenega za polni delovni čas (40 ur na teden kot polni delovni čas).

³¹ Uradni list RS, št. 56/02, 72/03, 126/03.

Ocenjujemo, da je bilo v letu 2003 zaradi navedenih nepravilnosti nadurno delo previsoko obračunano za 1.400 tisoč tolarjev. Obravnavano nepravilnost pri obračunavanju nadurnega dela zaposlenih za krajši delovni čas je zavod odpravil med revizijo, prav tako je prenehal izplačevati dodatke za konkurenčno prepoved in znanstveno stopnjo za nadurno delo, kar je upošteval pri obračunu plače za januar 2005.

3.2.1.4 Drugi stroški dela

Med drugimi stroški dela je zavod izkazal tudi 218 tisoč tolarjev v novembru 2003 izplačane odškodnine za neizkoriščen letni dopust delavki, ki v letu 2003 ni mogla porabiti preostanka letnega dopusta iz leta 2002. Ne glede na vse okoliščine (odsotnost zaradi bolezni, začasna nezmožnost za delo) je pravica delavke do izrabe preostanka letnega dopusta zapadla 30. 6. 2003. Za izplačilo odškodnine zavod ni imel podlage v veljavnih predpisih.

3.2.2 Stroški materiala in storitev ter nabava osnovnih sredstev

Zavod je v letu 2003 posloval z 201 različnim dobaviteljem. Skupna vrednost nabav osnovnih in obratnih sredstev v tem letu je znašala 181.860 tisoč tolarjev. Kljub velikemu številu različnih dobaviteljev pa je zavod več kot 60 odstotkov prometa ustvaril s 16 dobavitelji, med katerimi so trije presegli letni promet 10 milijonov tolarjev. Sklenjenih je bilo 31 pogodb, od tega le ena na podlagi izvedenega javnega razpisa. Ostale nabave so potekale na podlagi naročilnic.

Tabela 17: Razvrstitev dobaviteljev po letnem prometu

Znesek letnega prometa v tisoč tolarjih	Število dobaviteljev	Delež v skupnem številu v odstotkih	Skupni letni promet v tisočih tolarjih	Delež v celotnem prometu v odstotkih
nad 10.000 tisoč tolarjev	3	1,5	55.278	30,4
nad 3.000 do 10.000 tisoč tolarjev	13	6,5	59.792	32,9
nad 1.000 do 3.000 tisoč tolarjev	25	12,4	39.685	21,8
nad 100 do 1.000 tisoč tolarjev	35	17,4	17.309	9,5
do 100 tisoč tolarjev	125	62,2	9.795	5,4
Skupaj	201	100,0	181.859	100,0

Preverili smo, v kolikšni meri je zavod pri naročanju materiala in storitev ter nabavah osnovnih sredstev upošteval določila Zakona o javnih naročilih (v nadaljevanju ZJN-1)³² in na njegovi podlagi sprejetega notranjega predpisa Organizacijsko navodilo za oddajo naročil malih vrednosti³³ (v nadaljevanju: organizacijsko navodilo).

³² Uradni list RS, št. 39/00, 102/00, 30/01.

³³ Sprejela ga je direktorica zavoda, 10. 11. 2000.

3.2.2.1 Stroški materiala

Zavod je v izkazu prihodkov in odhodkov za leto 2003 izkazal 47.268 tisoč tolarjev stroškov materiala. Največji delež v celotnih stroških (skoraj 58 odstotkov) so predstavljali stroški pomožnega materiala in kemikalij ter bioloških reagentov. V letu 2003 je nabava materiala potekala na podlagi pogodb in naročilnic. V vzorec za preveritev smo zajeli osem dobaviteljev, s katerimi so bile sklenjene pogodbe, poleg tega pa še tri dobavitelje materiala, katerih letni promet je presegel milijon tolarjev, vendar pogodbe niso bile sklenjene. Ugotovitve so navedene v nadaljevanju.

3.2.2.1.a Zavod se je pogosto skliceval na ekskluzivnost posameznega dobavitelja in s tem utemeljeval sklenitev pogodbe brez predhodne izvedbe postopka v skladu z organizacijskim navodilom, ki ureja oddajo naročil male vrednosti ali oddajo naročila neposredno na podlagi naročilnice. Pri tem pa med izvedbo naročila ni imel ustreznih dokazil o tem, da gre za edinega dobavitelja. Večino izjav dobaviteljev je pridobil med izvajanjem revizije, pri čemer je potrebno upoštevati tudi, da sama izjava dobavitelja še ni zadostna utemeljitev, da gre za edinega dobavitelja. Tovrstne nepravilnosti smo ugotovili v naslednjih primerih:

- Chemass, d. o. o., Ljubljana: dobavitelj je na podlagi naročilnic v letu 2003 dobavil pomožni material, kemikalije in material za tekoče vzdrževanje v letni vrednosti 5.750 tisoč tolarjev; zavod je pojasnil, da gre za edini pooblaščen prodajni in servisni center za določeno opremo in priložil izjavo dobavitelja z dne 10. 2. 2005;
- Merel, d. o. o., Selnica ob Dravi: dobavitelj je na podlagi naročilnic v letu 2003 dobavil za približno 1.819 tisoč tolarjev rezervnih delov; zavod je izbiro dobavitelja utemeljil le z navedbo, da gre za edinega dobavitelja v državi;
- Bia, d. o. o. Ljubljana: dobavitelj je na podlagi naročilnic v letu 2003 dobavil za 7.936 tisoč tolarjev pomožnega materiala in bioloških reagentov; zavod je izbiro utemeljil z izjavo dobavitelja o ekskluzivnem zastopstvu, ki jo je pridobil 9. 2. 2005;
- Kemomed, d. o. o., Kranj: dobavitelj je na podlagi naročilnic v letu 2003 dobavil za 2.221 tisoč tolarjev pomožnega materiala; tudi v tem primeru je zavod izbiro utemeljil z izjavo dobavitelja o ekskluzivnem zastopstvu, ki jo je pridobil med izvajanjem revizije, 9. 2. 2005.

V vseh navedenih primerih, prav tako pa tudi pri nabavi materiala v vrednosti 3.986 tisoč tolarjev pri podjetju Labena, d. o. o., Ljubljana, je zavod kršil tudi določila organizacijskega navodila, ki za naročila v vrednosti nad enim milijonom tolarjev zahteva sklenitev pogodbe.

3.2.2.1.b Kot podlago za sklenitev pogodb z dobavitelji pomožnega materiala, kemikalij in laboratorijskega materiala Euroglass, d. o. o., Ljubljana (1.138 tisoč tolarjev), Kefo Lab, d. o. o., Ljubljana (3.313 tisoč tolarjev), Mikro Polo, d. o. o., Maribor (5.967 tisoč tolarjev) in Sanolabor, d. d., Ljubljana (10.458 tisoč tolarjev) je zavod navedel postopek izbire, ki ga je izvedel v letu 2001, ko je na podlagi pisnega povabila in izvedenega postopka posameznim ponudnikom priznal sposobnost za dobavo kemikalij in laboratorijskega materiala (poročilo o izbiri z dne 13. 7. 2001). Na tej podlagi je s posameznimi dobavitelji sklenil letne pogodbe.

- Iz sklepa o pričetku postopka (z dne 10. 7. 2001) je razvidno, da je bila izbira izvedena le za enoletno obdobje, kljub temu pa se je zavod na omenjeni izbor in izvedeni postopek skliceval tudi v pogodbah, ki jih je z obravnavanimi dobavitelji sklenil za dobave v letu 2003. Pri večletnih pogodbah bi zavod pri določitvi ocenjene vrednosti naročila moral upoštevati

27. člen ZJN-1 in uporabiti ustrezen postopek izbire dobaviteljev glede na pravilno določeno vrednost naročila.

- Iz poročila o izbiri dobaviteljev z dne 13. 7. 2001 je razvidno, da je za posamezne sklope kandidiral le po en ponudnik, izbira dobavitelja pa je bila kljub temu opravljena, kar je v neskladju s 76. členom ZJN-1.

Nepravilnosti so bile ugotovljene pri oddaji naročil v vrednosti 42.588 tisoč tolarjev, kar predstavlja 90,1 odstotka vseh stroškov materiala v letu 2003. Zavod je v letu 2004 z obravnavanimi dobavitelji kemikalij ter laboratorijske steklovine in materiala sklenil nove pogodbe. Dobavitelje je izbral na podlagi izvedenega postopka s pogajanjem brez predhodne objave, po predhodni preveritvi izjav o izključnih pravicah dobave.

3.2.2.2 Stroški storitev

Zavod je v izkazu prihodkov in odhodkov za leto 2003 izkazal 77.187 tisoč tolarjev stroškov storitev. V vzorec za preveritev smo zajeli 24 izvajalcev storitev, s katerimi je imel zavod v letu 2003 sklenjene pogodbe, oziroma je izvajanje storitev naročal z naročilnicami.

- Z izvajalcem storitev KPL, d. o. o., Ljubljana je zavod 22. 10. 2003 sklenil pogodbo o opravljanju del zimske službe, s katero se je dogovoril za plačilo pavšalnega mesečnega zneska 55 tisoč tolarjev za pripravljenost v štirih mesecih zimske sezone, dodatno pa še opravljanje storitev čiščenja po dejansko opravljenih storitvah po priloženem ceniku. Pred sklenitvijo pogodbe zavod ni izvedel postopka izbire, kot ga določa 8. člen organizacijskega navodila (predložil je le dokumentacijo o izvedenem postopku v letu 2001). Stroški obravnavanih storitev so v letu 2003 znašali 280 tisoč tolarjev.
- Pib security, d. o. o., Ljubljana in zavod sta 11. 6. 2001 sklenila pogodbo, s katero sta se dogovorila za izvajanje storitev fizičnega varovanja in varnostno – receptorske službe za obdobje enega leta od sklenitve pogodbe, z možnostjo podaljšanja do 30. 6. 2003, če nobena od pogodbenih strank sodelovanja pisno ne odpove. Zavod je 1. 9. 2003 z izvajalcem sklenil še aneks k pogodbi iz leta 2001, s katerim se je dogovoril za novo, višjo ceno fizičnega varovanja, sicer pa se sklicuje na pogodbo iz leta 2001, ki pa septembra ni več veljala. Mesečna plačila varovanja po 30. 6. 2003 v znesku 1.564 tisoč tolarjev zato nimajo ustrezne podlage.
- Podjetje Kobis, d. o. o., Trzin je za zavod v letu 2003 opravilo za 7.300 tisoč tolarjev storitev validacije in kalibracije aparatur. Glede na letno vrednost opravljenih storitev bi zavod z izvajalcem moral skleniti pogodbo na podlagi ustreznega postopka izbire, kot določa organizacijsko navodilo v členih 15 do 18. Zavod je storitve naročal le z naročilnicami. Med revizijo je predložil izjavo izvajalca storitev³⁴, da je edini pooblaščen generalni zastopnik za obravnavano opremo in edini pooblaščen izvajalec validacije in kalibracije teh instrumentov.
- Krka, d. d., Novo mesto, oziroma njen oddelek za biološko kontrolo, je kot verificiran biološki laboratorij (na podlagi odločbe Ministrstva za zdravje iz leta 1993) za zavod opravljal različne storitve, opredeljene v pogodbi z dne 6. 7. 1993. Pogodba je bila sklenjena za nedoločen čas, z možnostjo odstopa od pogodbe z dvomesečnim odpovednim

³⁴ Z dne 9. 2. 2005.

rokom. Pogodba ne določa cen za opravljene storitve in plačilnih pogojev, temveč za ureditev teh razmerij predvideva sklenitev aneksa k pogodbi. Za leto 2003 aneks, ki bi določal cene storitev, ni bil sklenjen. Glede na to, da je bila pogodba sklenjena pred uveljavitvijo predpisov o javnem naročanju, bi zavod moral izvesti ustrezen postopek izbire, ki ga določajo veljavni predpisi, in pri tem, glede na letno vrednost opravljenih storitev (3.170 tisoč tolarjev v letu 2003) upoštevati tudi pravilno osnovo za določitev ocenjene vrednosti naročila.

- Izvajalec Present, d. o. o., Ljubljana je za zavod v letu 2003 opravil za 2.136 tisoč tolarjev tiskarskih storitev. Storitve so bile opravljene na podlagi naročilnic, kar je v nasprotju z 12. členom organizacijskega navodila, ki za naročilo v vrednosti od enega do treh milijonov tolarjev določa sklenitev pogodbe.
- Podjetje Netlink, d. o. o., Ljubljana je v letu 2003 za zavod opravilo za 3.654 tisoč tolarjev storitev s področja informatike (in dobavilo tudi za 1.292 tisoč tolarjev materiala za vzdrževanje), vse le na podlagi naročilnic, kljub določilu 12. člena organizacijskega navodila, da je za takšen obseg naročil (na podlagi predhodno izvedenega postopka izbire) potrebno skleniti pogodbo.

Nepravilnosti so bile ugotovljene pri oddaji naročil v vrednosti 18.104 tisoč tolarjev, kar predstavlja 23,5 odstotka vseh stroškov storitev v letu 2003.

3.2.2.3 Nabava osnovnih sredstev

Za nabave osnovnih sredstev je zavod v letu 2003 porabil 43.766 tisoč tolarjev, od tega največ za dobavo laboratorijskih sistemov v skupni pogodbeni vrednosti 25,2 milijona tolarjev, na podlagi izvedenega javnega razpisa. Ostale nabave osnovnih sredstev niso presegle vrednosti, ki je določena kot mejna za izvedbo javnega razpisa. Podrobneje smo pregledali postopke izbire za enajst naročil. Ugotovljene nepravilnosti lahko razdelimo na naslednje skupine:

3.2.2.3.a Tudi pri nabavi osnovnih sredstev se je zavod skliceval na ekskluzivnost dobaviteljev, česar pa v dokumentaciji o izvedenem postopku izbire ni ustrezno izkazal:

- izbiro dobavitelja programske opreme Silon, d. o. o., Ljubljana v vrednosti 2.001 tisoč tolarjev je zavod utemeljil le z navedbo, da gre za edinega uradnega partnerja proizvajalca izbrane tehnologije;
- izbiro dobavitelja nadgradnje laboratorijskega sistema, Kobis, d. o. o., Trzin, v vrednosti 2.186 tisoč tolarjev je zavod utemeljil le z navedbo, da je zaradi zahtevane kompatibilnosti nabava mogoče le pri tem dobavitelju. Poleg tega je naročilo oddal le z naročilnico, kljub temu da bi bilo glede na vrednost potrebno z dobaviteljem skleniti pogodbo.

3.2.2.3.b Določil organizacijskega navodila, ki za nabave v vrednosti nad enim milijonom zahteva sklenitev pogodbe, zavod ni upošteval tudi pri nabavi gnetilnika in dilumacherja v vrednosti 2.351 tisoč tolarjev pri dobavitelju Sanolabor, d. d., Ljubljana in pri posodobitvi klimatskega sistema, v vrednosti 2.044 tisoč tolarjev, ki jo je izvedel Klimahit, d. o. o., Ljubljana. Kljub določilu 12. člena organizacijskega navodila sta bili obe naročili izvedeni le na podlagi naročilnic.

3.2.2.3.c V enem primeru smo ugotovili, da zavod v razpisni dokumentaciji ni vnaprej opredelil vseh meril izbire. Organizacijsko navodilo za nabave v vrednosti nad 3 milijone tolarjev zahteva pripravo dokumentacije za zbiranje ponudb, v kateri morajo biti med drugim navedeni tudi pogoji in merila izbire. V obravnavanem primeru nabave polarimetra v vrednosti 4.750 tisoč tolarjev pri Omegi, d. o. o., Ljubljana je zavod izbiro dobavitelja utemeljil z navedbo, da gre za edinega uradnega zastopnika proizvajalca. Glede na to, da sta dva ponudnika ponudila popolnoma enaki ceni, je zavod pri izbiri dobavitelja upošteval dodatno merilo, ki v razpisni dokumentaciji ni bilo vnaprej opredeljeno.

Nepravilnosti so bile ugotovljene pri oddaji naročil v vrednosti 13.332 tisoč tolarjev, kar predstavlja 30,5 odstotka vseh nabav osnovnih sredstev v letu 2003.

4. MNENJE

Revidirali smo bilanco stanja na dan 31. 12. 2003, izkaz prihodkov in odhodkov od 1. 1. do 31. 12. 2003 ter pravilnost poslovanja Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003. Za pripravo računovodskih izkazov zavoda in pravilnost poslovanja je odgovorna direktorica zavoda. Naša naloga je na podlagi opravljene revizije izreči mnenje o teh izkazih in o pravilnosti poslovanja v letu 2003.

Revidiranje smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij³⁵. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojanje podatkov o poslovanju zavoda ter dokumentiranje revizijskih ugotovitev. Preizkušanje izkazov smo izvajali po vnaprej pripravljenih revizijskih programih, v katerih smo upoštevali zakonske in druge predpise, ki urejajo evidentiranje in izkazovanje stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev, prihodkov in odhodkov ter poslovanje zavoda. Menimo, da smo pridobili ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003.

4.1 Mnenje o računovodskih izkazih Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana za leto 2003

Pri revidiranju pravilnosti evidentiranja in izkazovanja podatkov v računovodskih izkazih Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana za leto 2003 smo ugotovili, da je zavod v nasprotju z Zakonom o računovodstvu in na njegovi podlagi izdanim Navodilom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev za obračun popravka vrednosti v preteklih letih nabavljenih osnovnih sredstev uporabil prenizke amortizacijske stopnje, zato je bila vrednost opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2003 precenjena za 1.988 tisoč tolarjev, ter hkrati za prav tak znesek podcenjeni stroški amortizacije in precenjen presežek prihodkov nad odhodki (točka 2.3.1.1).

Razen v navedenem primeru po našem mnenju revidirana računovodska izkaza Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana (bilanca stanja ter izkaz prihodkov in odhodkov) v vseh pomembnih pogledih prikazujeta resnično in pošteno, to je v skladu z

³⁵ Uradni list RS, št. 41/01.

Zakonom o računovodstvu, Zakonom o javnih financah in Slovenskimi računovodskimi standardi, stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. 2003 ter prihodke in odhodke zavoda za leto 2003 (*mnenje s pridržkom*).

4.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003

Zavod za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana je v letu 2003 posloval nepravilno v naslednjih primerih:

- premij dodatnega pokojninskega zavarovanja, plačanih na podlagi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta ni obračunal v breme mesečne delovne uspešnosti posameznega zaposlenega, temveč dodatno k temu, tako da je v večini primerov presegel odstotek tega dela plače posameznika, določen na podlagi Pravilnika o merilih za določanje in ocenjevanje delovne uspešnosti zaposlenih, v skupnem znesku 1.269 tisoč tolarjev (točka 3.2.1.2);
- pri določanju in obračunavanju dodatkov ni upošteval Zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti, Zakona o delovnih razmerjih in kolektivnih pogodb s tem, da je obračunaval dodatke v nepravilni vrednosti in izplačeval dodatke, ki niso imeli podlage v veljavnih predpisih, zato so bila ta izplačila za 12.113 tisoč tolarjev previsoka (točke 3.2.1.3.a do 3.2.1.3.f);
- brez ustrezne podlage v veljavnih predpisih je izplačal odškodnino za neizkoriščen letni dopust v znesku 218 tisoč tolarjev (točka 3.2.1.4);
- pri izbiri dobaviteljev materiala in osnovnih sredstev ter izvajalcev storitev ni ravnal v skladu z veljavnimi predpisi s področja naročanja, ker je oddajal naročila, ne da bi prej izvedel postopke, predpisane z zakonom in notranjim predpisom, ter izvajal nabave brez ustrezne podlage. V letu 2003 je bilo nepravilno oddanih za 42.588 tisoč tolarjev naročil materiala (točki 3.2.2.1.a in 3.2.2.1.b), 18.104 tisoč tolarjev naročil storitev (točka 3.2.2.2) in 13.332 tisoč tolarjev naročil osnovnih sredstev (točke 3.2.2.3.a do 3.2.2.3.c),

zato je bilo po našem mnenju poslovanje Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003 v pomembnem neskladju s predpisi (*negativno mnenje*).

5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ker so bile pri poslovanju Zavoda za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana v letu 2003 ugotovljene nepravilnosti, mora zavod v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile ugotovljene z revizijo in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Zavod mora v odzivnem poročilu izkazati ukrepe, ki jih je sprejel za

1. odpravo nepravilnosti pri določanju dela plače za delovno uspešnost v povezavi s plačevanjem premij dodatnega pokojninskega zavarovanja (točka 3.2.1.2);
2. odpravo nepravilnosti pri določanju in obračunavanju dodatkov za posebne obremenitve in odgovornosti (točka 3.2.1.3.b), za vodenje (točka 3.2.1.3.c), za znanstveno stopnjo (točka 3.2.1.3.d) in za konkurenčno prepoved (točka 3.2.1.3.e) ter
3. izboljšanje poslovanja pri oddajanju javnih naročil; popravljalni ukrepi se morajo nanašati na izboljšanje kontrolnega okolja z uvedbo novih kontrol oziroma okrepitevijo obstoječih, ki bodo v prihodnje uspešno preprečevale, odkrivale in odpravljale nepravilnosti pri javnem naročanju materiala (točka 3.2.2.1), storitev (točka 3.2.2.2) in osnovnih sredstev (točka 3.2.2.3).

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja³⁶. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da zavod krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu z 29. členom ZRacS-1, z odstavki od 7 do 14.

³⁶ Tretja točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 91/01.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Poslano priporočeno:

1. Zavod za farmacijo in za preizkušanje zdravil Ljubljana, s povratnico,
2. Državni zbor Republike Slovenije,
3. arhiv, tu.